

اهتمام ویژه به استعدادات بومی اسلامی، متضمن حیات جاویدان دانش و خرد در ایران...

1392-8-25

پژوهش، عرصه فراکاوی اندیشه های بدیع اندیشه ورزانی است که در مسیر تولید علم و بازپروری دانش، از هیچ کوششی فروگذار نیستند و دستاورد این تکاپوی فکری، فربه تر شدن ابعاد علوم و گسترش یافتن دامنه و ژرفای تحقیقات علمی است. از دیرباز که بشر، دانش را شناخت و توانست با ابداع خط و زبان، آن را به نگارش و گویش درآورد، همواره از جنبش فکری و استقبال از اندیشه های نوین و در یک کلام، «خیزش علمی» غافل نبوده است. پژوهش، فرآیند تفکر و تدبر آدمی در اطراف و اکناف طبیعت و ماورای طبیعت است. خداوند متعال با آفریدن عقل و پیشکشی آن به انسان، نعمت خود را بر او تمام کرد و آن را فصل ممیز وی و سایر حیوانات که بهره ای از ناطقیت و تعقل نداشتند، قرار داد.

بنابراین عرصه پژوهش، میدان بهره جستن از فرصت ها و قابلیت هایی است که پروردگار یکتا به بشر ارزانی داشته و او را به کاوش در اسرار عوالم درون و بیرون فراخوانده است. سیر آفاق و انفس، انسان را به وادی کمال می رساند و نادیده های جهان پیدا را بر او آشکار می سازد. البته در مسیر پیش رو از این نکته اساسی نباید غفلت ورزید که دیانت الهی، راه را بر پژوهشگران و دانش ورزان به روشنی نشان می دهد. چنانچه در این عرصه، از هدایت های تکوینی و تشریحی خداوند فاصله گیریم و محمل دانش خود را افسارگسیخته رها سازیم، گرفتار معجون مرگ آوری می شویم که استاد شهید مطهری، آن را «علم اسیر» می نامد؛ علمی که استقلال رأی ندارد و در بند نفس است. اهالی دانش و پژوهش در سراسر گیتی، مسئولیتی بس عظیم بر شانه دارند؛ چراکه به نوعی هدایت و مدیریت نسل بشر بر عهده آن هاست. البته در این میان، خداوندگار بزرگ، مردمان خردپیشه را تنها نگذاشته و هر دم نمایندگان را از صنوف پیامبران، امامان و اولیای الهی به سوی آن ها گسیل داشته است. امروزه شاید دیگر اندیشمندی نباشد که پیام وحی به او نرسیده باشد. پس این، وظیفه عقلای قوم را خطیرتر می سازد که مبادا خرد و دانش خود را به اسارت قدرت های شیطانی درآورند و بر مسئولیت اصلی خویش که همانا نجات آدمیان از جهل و گمراهی است، گردن نهند. تهذیب نفس، علم را تنها در ید قدرت الهی و در خدمت بشر به کار می گیرد.

ایران اسلامی که از دیرباز در عرصه دانش و خردورزی پیشگام بوده و اساساً به گواهی تاریخ، بیش ترین سهم را در سیر تمدن اسلامی داشته است، اکنون در اوج اقتدار علمی و بدون هیچ وابستگی و سرسپردگی، قله های پیشرفت را در تمام حوزه ها یکی پس از دیگری درمی نوردد. در این میان، شاید نیاز به تحول رو به رشد در حوزه علوم انسانی بیش از گذشته احساس شود. جهت گیری اسلامی در چنین حوزه ای، آن را از سقوط در ورطه مادی گری و نهایتاً افتادن به دام اومانیسیم و نهیلیسم که مدت هاست جهان غرب را گرفتار خود ساخته است، نجات می بخشد. آن سان که بشر، خویشتن را به جای خدا بنشانند و جز ماده در عالم خلقت نیابد، طبیعی است که پوچ گرایی را پیشه خود سازد و از زندگی دنیوی، تنها آلام و رنج های آن را ببیند.

بنابراین اهتمام ویژه به استعدادات بومی که صبغه الهی داشته و از سوگیری اسلامی نیز برخوردار است، متضمن حیات جاویدان دانش و خرد در این سرزمین می باشد. توجه به استنتاجات فکری و آخرین دستاوردهای علمی و کاربردی نمودن آن ها، ثمره نیک پژوهش است که به تحول بنیادین جامعه می انجامد. مجامع علمی کشور؛ اعم از حوزه های علمیه، دانشگاه ها، پژوهشگاه ها، انجمن ها و مؤسسات در این برهه حساس، وظیفه ای بس خطیر بر دوش دارند که مستلزم صرف هزینه های گزاف و همچنین مضاعف نمودن کار و تلاش است. هر فرد و تشکیلاتی چنانچه این وظیفه را بر شانه های خود احساس کند و بدان بی توجه باشد، به یقین بر خطا رفته است.

بر این اساس ما نیز بر آن شدیم تا به اتفاق دوستانی چند در مدرسه علمیه آیت الله ابروانی^۱ و به همیاری معاونت پژوهش مدیریت حوزه علمیه استان تهران، فصلنامه علمی اطلاع رسانی «روشنای خرد» را سامان بخشیم و تا اندازه توان خود به فرآیند تولید علم در حوزه علوم انسانی که به فرموده مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) به تحولی نرم افزاری نیازمند است، یاری رسانیم. این فصلنامه عمدتاً به علوم اسلامی و حوزوی، به خصوص مجموعه حکمت اسلامی که فلسفه، عرفان، منطق و کلام را شامل می گردد و نیز الهیات و فلسفه تطبیقی و سایر موضوعات مرتبط با آن می پردازد. امید که تلاش صادقانه ما در این عرصه، مورد عنایت حضرت بقیه الله الأعظم (أرواحنا لتراب مقدمه الفداء) در ظل توجهات خداوند لایزال قرار گیرد.